

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorági-uteza 1. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorági-uteza 1. sz. alatt a könyvnyomdában. Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetésny, nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árkedezmény.

Nyiltér:

Egy sor 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Pályaválasztás előtt.

Amióta az iskoláztatás, ha nem is egészen ingyenessé, de mégis olcsóvá tétetett, akinek csak módjában van, gyermekét taníttatja — Elvégezteti vele a kötelező mindennapi, illetve az elemi iskolát s azután, ha látja a szülő, hogy a gyermeknek „esze van“, „jól tanul“, tovább adja a polgári iskolába, esetleg a gimnásiumba. — Taníttatja tovább, de most már nem azzal a szüztiszta gondolkodással, hogy a gyermek tudjon, tanult, okos legyen, hanem azzal a reális, de nem mindig helyes okoskodással, hogy gyermeke — hivatalnok legyen. Az emberek nagy tömege még mindig úgy gondolkodik, hogy csak a hivatalnok, orvos, ügyvédembernek van szüksége iskolajárásra, van szüksége arra, hogy a mások által megírt könyveknek tartalmát porciózza éveken keresztül. Az csak nagyon kevés embernek jut agysejtjei közé, hogy minden embernek szüksége van minél nagyobb tudásra, műveltségre. Az az igazság, mely szerint „az az ember, a ki többet tud, könnyebben boldogul, mint aki kevésbé tanult“ még nem vált közudattá.

Itt azonban kénytelen vagyok kitérni, mert szíves olvasóim is ellenkező véleménnyel lehetnek.

Tényleg ez igazság, és így is van a gyakorlati életben. Bár vannak nagyon sokan, akik tökfővel jobb sorsban vannak számtalan más tudományosabb embernél. Ámde ezek csak kivételek. — Kivétel pedig minden szabály, minden törvény alól van. De ezek a kivételek is vagy a helyzet kényszerítő hatása alatt utólagosan gyarapították ismereteiket, vagy lejárták magukat, megmaradva silány ismereteikkel.

Szóval, ma még mindig az a cél, különösen a szegényebb sorsú szülőknél, hogy gyermekeiket, ha taníttatják, belőlük hivatalnokot neveljenek. Arra nem is gondolnak, hogy gyermekükből iparos vagy kereskedő legyen akkor, ha ők a tanításra időt, pénzt és fáradságot fordítottak. Isten ments! Mert akkor, ha már végleg nem tanul a gyermek a magasabb osztályokban, inkább — tanítónak adják.

Kérdés tehát, mi a hivatalnok s általában a tanult ember és a gyakorlati, illetve üzlet vagy iparosember jövője, élete?

A hivatalnok embernek kezdetben csekély fizetése van, mely ugyan bizonyos számú év után emelkedik. — Bármint emelkedik is, egy állandó: az, hogy fizetése úgy meg van szabva, mint a garasos zsemlyének az ára. A hivatalnoknak több fizetése soha sincs, bármiként végzi is hivatalát, csak a rendes kiszabott összeg, amely ugyan akként van kiszabva, hogy valami könnyen meg ne vaduljon a jólétől. S ha már most annak a hivatalnok embernek volna képessége, ereje valami más uton módon is megélhetését könnyebbé tenni, nem lehet, mert köti az inkompatibilitás.

Tehát végre is a hivatalnok ember csak gép, melyet a munkabevételkor befűtöttek, jár-jár napról-napra egyenletesen, szakadatlanul és rémítő egyhangúsággal, amíg valamely fontos szerkezeti része fel nem mondja a szolgálatot.

Ez a hivatalnok élete.

Az iparosember munkájából él, nem pedig az évnek 12 hónapja után. Az iparos úgy dolgozik, amint és ahogyan akar és tud. — Minél műveltebb, annál jobb munkát végez, annál könnyebben végzi azt és annál nagyobb eredményeket képes felmutatni. Ha az iparosember munkájában felette hasznos újítást fedez fel, azt azonnal saját javára érvényesítheti, értékesítheti, míg ellenben a hivatalnok ember legfeljebb azt nyeri

jutalmul, hogy rámondják: „ügyes ember,“ amely jutalomtól azonban felkophatik az álla.

A tanult iparos előtt nyitva áll a megélhetés biztosítására az iparnak és a kereskedelemnek, az élet küzdelmének minden ága. Ott érvényesíti tudását, ahol épen a legjobb és legalkalmasabb, míg e mellett — amint említém is — a hivatalnok élete egy sinpár között halad, melyből sem jobbra, sem balra kitérés nincs.

Ugyanigy vagyunk a kereskedői pályával is. A kereskedelem és az ipar ikertestvérek, egyik a másiktól táplálkozik, csak hogy az iparos helyzete még a kereskedőnél is előbbvaló, mivel az iparos az értékesítésnél már egyuttal belépett a kereskedelembe is, míg a kereskedőnek nem kell szükségesszerűleg ipari foglalkozást üznie. A kereskedőnek az iparozók jó meg- és felismeréséhez kell felette érteni.

Az orvosi és ügyvédi pálya ma már szintén üzletszerű. Annak, ki bő tudással és tapasztalattal rendelkezik s van benne kereskedői, üzleti szellem, ezeken a pályákon még mindig fényes helyzetet tud teremteni, ellenesetben azonban nyomoruságosabb az élete bármelyik hivatalnokénál.

A napokban hallottam egy jó megkülönböztetést, mely a hivatalnok és az iparos emberre vonatkozott. Valakit egy nagyon jövedelmező állással kínáltak meg. — Az illető nem fogadta el abból az egyszerű okból, mert ő független s önálló akar lenni. Még pedig azért, mert igaz, hogy néha csak egy korona van a zsebében, de sokszor ezrek is, a hivatalnoknak pedig gyakran csak egy korona, vagy még az se, ezrek azonban soha.

Jó lesz a szülőknek, mielőtt gyermeküket kárhozatra adnák, ha jól meggondolják a jövőt, s józan észszel, tiszta látással, demokratikus gondolkodással cselekszenek. —y.

A helpai tűzhöz.

Mult számunkban a helpai szörnnyű tüzesetre vonatkozó közleményünkben kifejezést adtunk annak, hogy a mennyiben értesítést nem kaptunk, csak röviden emlékeztünk meg a tűz borzalmas pusztításáról. Most azonban, midőn a részleteket megkaptuk és az adatok már rendelkezésünkre állanak, terjedelmesebben számolunk be arról a következőkben:

Folyó évi május hó 25-én a déli órákban gyönyörű, verőfényes volt az égbolt Helpa nagyközség felett. A lakosság rendes munkájával elfoglalva, részint a mezőn, részint a gyárakban volt távol, az asszonyok nagy része pedig a télen keserveken szőtt és fehérített vászon terítgetésével, szárítgatásával volt elfoglalva. Délután 3 óra tájt a szomszédos Polonka és Závadka községek felett sötét, haragos fellegek tornyosultak, a melyből csakhamar nagy zápor és vihar keletkezett. Csudálatos játéka a természetnek vagy a sorsnak, hogy ebből a fellegekből csapott le a pusztító villám, s azt a községet, mely felett egy szem eső sem esett és egy parányi felleg sem lebegett, egy pillanat alatt lángba borította és pár óra alatt földig perzselte, s 2000 lelket tett hajléktalanná és egy falat kenyér nélkül döntött a legnagyobb nyomorba.

A végzetes villámcsapás d. u. 3 óra 30 perczkor történt, felgyujtva azonnal egy fából készült és szalmával fedett pajtát, melyről gyorsan terjedt át a közvetlenül és rendetlenül összeépített faházakra és melléképületeire. — Mentésről szó sem lehetett, mert a házak annyira össze voltak épülve, hogy megközelíteni nem lehetett és a hirtelen támadt nagy tűz oly légvonatot és forgó szélt idézett elő; hogy mint szemtanuk beszélük, egész végváznakat ragadt magával toronymagasságig, a mely a legveszedelmesebb anyag volt a tűz terjedésére.

Intő példa ez arra, hogy a váznakat fehérítés és szárítás céljából ne terigessük a kerítésekre, de igenis a gyepre vagy a mezőre, mint az már több községben van.

Az odahaza maradt asszony és gyerek nép javveszélve és eszeveszetten futkosott ide-stova, a megérkezett községbeli és szomszéd községbeli férfiaknak pedig tehetetlenül kellett nézni a bőséges elem pusztítását, mert a nagy hőség következtében a kutak is hirtelen kiapadtak és megközelíthetlenné lettek.

Földig égett 280 lakóház és melléképületei s ezek között minden üzlethelyiség. 325 család közel 2000 lélekkel vesztette oda mindenét, csak a kormos zsarátnokkal borított ingatlana maradt meg, a melynek még határát sem lehet megállapítani. — A kár a megejtett hiteles becslés szerint 740,739 korona, ezzel szemben csupán 214,155 korona érték volt biztosítva, 46 lakóház és melléképülete pedig egyáltalán nem volt biztosítva. Az első magyar általános biztosító társulat 204,000 koronáig van érdekelve, a többi összeg pedig a fonciére társulatra esik.

A tűzvész áldozata lett 1 asszony, 2 gyermek, 3 ló, 2 tehén, 8 borju, 3 juh, 150 drb. sertés és 800 különféle házi baromfi.

Elszomorító és szívet megrázó a tűzvész pusztítása. Az előbb még virágzó és jó hazafias érzelmű munkásnép által lakott nagy község helyén a pusztulás fekete nyoma vonul végig, míg a lakosság pedig Coburg herceg fűres épületeiben és a községi pinceszékben huzta meg magát.

A tüzet követő napon, 26-án alispánunk *Bornemisza* László, a járásbeli főszolgabíró, *Tomory Géza* távirati jelentésére azonnal a helyszínére utazott, s a községi képviselőtestületet összehívta, segélybizottságot alakított. A bizottság elnöke *Szift Gyula* Coburg hercegi főerdész, helyettes elnök *Borbás György* róm. kath. plébános, tagjai pedig *Mihalik Dezső* Coburg hercegi főügyész, *Schröder Gyula* vasvári igazgató, *Tomory Géza* főszolgabíró, *Okolicsányi Lajos* erdőmester, dr. *Csiky Ferencz* uradalmi orvos, *Antony János* hercegi pénztárnok, *Lux János* főerdész, *Ziman Pál* községi bíró, *Holics Ernő* körjegyző, *Oravkin Mihály*, *Villim Tamás*, *Filo Márk*, *Babela Jancsik János* és *Tancsik György* községi képviselőtestületi tagok.

Alispánunk a lakosságot is nyomban összehívatta atyai szívvél és mély megilletődéssel őszinte igaz részvételnek adott kifejezést. A léleklében megrendült lakosságot kitartásra és a felsőbbé iránti bizalomra s a megalakított bizottság iránti kötelesség és engedelmesre buzdította. Megnyugtató szavakat intézett a lakossághoz, hogy a vármegye közönsége nevében mindent el fog követni a károsodott lakosság érdekében, s különösen figyelmeztette a lakosságot arra, hogy a mennyiben a községet újra kell rendezni és építeni, a bizottság és hatóság eljárása iránt bizalommal legyenek és engedelmes magatartást tanúsítsanak. Figyelmeztette őket arra is, hogy a *sumjáczi* lakosok pár év előtt épen ilyen szerencsétlenül jártak és a községi lakosok engedelmes viselkedése folytán sikerült a községet újra és rendben felépíteni. A magával hozott 2000 kor. összeget nyomban által adta *Antony János* pénztárnoknak és a megalakított bizottságot is sikeres eljárásra kérte fel.

Alispánunk ezzel az ő körültekintő gondosságával és szívével szóló szavával a népet igen megnyugtatta és keserveit nagyban enyhítette. Hazaérkezve pedig remek tollal és részletesen szerkesztett jelentést tett a m. kir. belügyministeriumhoz a község pusztulásáról és felszélyezéséről. Nemkülönben szívével szóló átiratokat intézett az ország összes törvényhatóságaihoz a könyörödományok gyűjtésének megindítása céljából és a vármegye területén is azonnal elrendelte a gyűjtést.

Alispánunk után elismeréssel kell megemlékeznünk *Szift Gyula* Coburg hercegi főerdészről, *Tomory Géza* főszolgabíróról és a Coburg hercegi tisztelgéről, kik már másodízben állották ki a tűzpróbát, valamint a szomszéd községek lakosairól, kik azonnal a helyszínén termettek és igyekeztek megmenteni, mit lehetett, de a bőséges elem szemben emberi erővel eredménytelenül harcoltak.

Hogy mily borzasztó volt a tűz pusztítása és hőség, példa rá, hogy *Lucsánszky* korcsmáros és kereskedő üzlete teljesen elégett és a Wertheim-szekerényben lévő papírpénzek szintén elégték, az arany- és ezüstnemek pedig összeolvadtak; a kárja 3000 korona csak ezekben a tárgyakban. — A postahivatalnál is hasonló eset történt, a postahivatal vasládájában a papírpénz és bélyegek is elégték, a kár 380 korona.

Végül elismeréssel kell megemlékeznünk a murányvölgyi lakosság magatartásáról, a kik siettek az első pillanatban szerencsétlenül járt testvéreiken segíteni. Mindjárt a tűz után egy vasuti kocsik rakomány élelmiszert hordtak össze és küldtek Helpára.

Ezek után részünkről is figyelmebe ajánljuk olvasó közönségünknek alispánunknak a vármegyei „Hivatalos Lap“ legközelebbi számában megjelent felhívását, melyben élénk szavakkal eseteli a pusztulást és következményeit, s a szegény szerencsétlen nép nevében szállalunk fel, midőn azt mondjuk: „Adjatok, a mit Isten adott.“

A jótékonyság jegyében.

Lapunk mult számában röviden megemlékeztünk Rimaszombat és vidéke jótékony négyületének közgyűlé-

séről azon igérettel, hogy arról bővebben fogunk referálni. — Most tudósításunk biányosságát pótoljuk s mint ezt minden évben tenni szoktuk, kiadjuk a humánus intézmény poetikus lelkü titkára: *Wallentinyi Dezső* dr. remek tollából származó jelentést, mely a nőgyelet múlt évi áldásos működésének képét tárja a nagyközönség elé.

A szép jelentés így hangzik:

„A ma még lehet sötét. A ma még lehet komor. Édes hazánk egén gyászos felhők ülnek.

„De jöni kell. Még jönni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százerek ajakán!

Amelyben fejlődésért, az emberi tökéletesedésért megvívandó harcban a nők: magyar anyák, magyar hitvesek ott fognak állani a bástya fokán, mint egykor az egri nők férjeik, fiaik oldalán! ... Múlt évi jelentésünket e bizó reménységgel, e reménykedő bizalommal fejeztük be.

S ime ma bátran állíthatjuk, hogy reményeink jórészt teljesültek, hogy bizalmunk nem volt alaptalan. A politikai ég kiderült. Király és nemzet kibékültek. Áldatlan harc, dúló vizslát helyett csendes béke honol és Budavárában, a Kárpátok alján, Duna-Tisza síkján. Új remények, új alkotások kora virradt ránk. A magyar társadalom öntudatra ébredt. Országszerte szervezkedik. Visszavonás, szerteluzás helyett — egészségbe tömörül. Társadalmi egyesületeink számban, sulyban megerősödtek, megnövekedtek. És közel van az idő, (melyben) amidőn az egész magyar társadalom egyesül — a magyar ipar védelmében! Egyesül osztály, felekezeti és nemkülömbőség nélkül. Földbírtokos és tisztviselő, iparos és kereskedő, munkás és munkaadó; férfiak, asszonyok, ifjak és leányok: mintegy varázstűsre egy érzésben forrnak össze minden külső kényszer nélkül. Összeforrnak, szöveteznek a honi ipar, honi gyártmány pártolásában, minden eddigénél hathatósabb felkarolásában.

Ki merné tagadni, hogy e mozgalmakban, a béke szerzésben, a társadalmi tömörülésben a nőknek, magyar anyáknak, magyar hitveseknek jelentékeny szerepük volt? Zajtalanul, észrevétlenül küzdöttek a nehez napokban férjeik, fiak oldalán. Biztatva, biztosítva őket. S az ő finom lelkük, magyar szívük szülte a legujabb, legmagyarabb és legnagyobb szabású hazafias társadalmi mozgalomnak a Tulipán-szövetségnek poetikus gondolatát!

Ime, így kerestek és nyertek új munkatért a magyar nők az elmúlt hónapokban. Így igyekeztek teljesíteni, betölteni hazafias és társadalmi nagy hivatásukat az elmúlt éven át. Így emelkedtek jelentőségben az egykor csekély számú a ma egyre szaporodó nőgyesületek.

Békítő hatásuk érezhető volt az elmúlt év közéleti, ádáz küzdelmében. Jótékony alkotásaikkal, intézményekkel enyhítették a szenvedést, a köz nyomorát. Gyermekmentő s iparvédő törekvésükkel gyarapítják a nemzetet. Gyarapítják a közvagyont. — Elkészítik egy boldogabb, szebb jövőndő utját. Hogy teljesüljön a költő jóslata: „Messe jövőndővel komolyan vess össze jelenkort; Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!” Egyesületünknek múlt 1904—1905. évi működésére futó pillantással visszatekintve, az a megnyugtató érzés kél a szívünkben, mélyen tisztelt Közgyűlés, hogy a fennebb vázolt országos nagy munkakörből reánk eső szerény résznek mi is igyekeztünk megfelelni. Legjobb tudásunkkal és anyagi erőinkhez mérten.

Lelkiismeretesen gondoztuk árvaikat. Gyámolítottuk az elaggottakat. — Négy hónapon át meleg étellel láttuk el az éhező iskolás gyermekeket. Nem remélt sikerrel készítettük elő társadalmunk érintkezését. Segítettük annyira kívánatos összeforradását.

Egyesületünk *belső itélete* a csendes, szerető munka képét tünteti elénk. Az erőgyűjtés éve volt.

Állandó havi segélyben részesült 8 fiu 384 koronával. Állandó havi segélyben részesült 12 leány 536 koronával.

Állandó havi segélyben részesült 17 elaggott 588 koronával.

Állandó segélyben részesült összesen 37 egyén 1508 koronával.

Egyszer s mindenkor segélyt kapott 3 egyén 30 koronával.

A Nagy János-féle hagytékából 2 egyén 72 koronával.

Rendes bevételeinkből tehát kapott 42 egyén 1610 koronát.

A nemes Névtelen adományából létesült pillanatnyi segélypénztárunkban volt 217 korona.

Ebből 19 alkalommal kiadtunk 19 egyénnek 146 koronát.

Vagyis végösszeségében segélyeztünk 61 egyént 1756 koronával.

Ha ez összeghez hozzáadjuk a karácsonykor, a a szeretet ünnepén kiosztott 291 kor. 24 fill., valamint a Napközi Otthon fenntartására fordított 430 korona 67 fillért, — egyesületünk múlt évi jótékony kidasai 2477 korona 91 fillérré rugnak.

Azaz immár ismét harmadfélezer koronát fordíthatunk árva és özvegyek könnyeinek fölszárítására, az éhezők és szenvedők nyomorának enyhítésére!

E mellett egyesületünk törzsvagyona — beleszámítva a Napközi Otthon-alap 994 korona 84 filléjét és az árva betétkönyveiben őrzött 1385 korona 66 filléjét, 53668 korona 68 fillérré emelkedett. Vagyis a megelőző évhez képest 1500 koronával szaporodott.

Pedig egyetlen folyamodványt sem utasítottunk el. Senki sem távozott üres kézzel, aki hozzánk bekopogtatott!

A Napközi Otthonra, majd a karácsonyfára megindított gyűjtést egyesületünk pénztárából mi kezdtük meg 50—50 koronával.

Örömmel jelentjük, hogy bátran megtehettük ezt. Mert hiszen régi pártfogóink: a *Rimaszombati takarékpénztár* 60 korona, a *Gömörmezei takarékpénztár és hitelbank* 30 korona, a *Népbank* 20 korona, *Szerényi János* ur ismét 10 koronás adományaikkal ez évben is felkerestek; *Rimaszombat város* hatóságának, áldozatkész nagyközönségünknek és nemes szívű tagjainknak támogatásában ez évben is bőséges részünk volt.

Igy újévi üdvözlőlet megváltása czimén ismét 64 koronával szaporodott bevételünk.

S így, miként említettük, karácsonyi gyűjtőveinken összesen 325 korona 16 fillér készpénzt kaptunk; 20 drb uj, 42 drb viselt ruhát; 60 drb kalácsot; 3 mérő almát; 50 liter diót; s ezeken kívül a gyertyácskákat, süteményt, ezukorkát, déli gyümölcsöt: mind nagyközönségünk és tagjaink jótékonyága hordta a szeretet oltárára. A gyönyörű karácsonyfát ismét *Knöpfler Károly* kokovai nagybirtokos ajándékozta árvaainknak.

E karácsonyi ajándékból kapott: 8 fiu 62 korona 40 fillér értékű uj ruhát, 42 korona értékű uj csizmát, 11 drb ócska és 6 drb külső adakozásból befolyt uj ruhát;

12 leány: 59-80 korona értékű uj ruhát, 54-20 kor. értékű uj cipőt, 17 drb. viselt és 12 drb. külső adakozásból befolyt uj ruhát;

17 elhagyott: 68-96 kor. értékű uj, 14 drb. viselt és 2 drb. külső adakozásból befolyt uj ruhát.

Példaadó vezérünk: *Samarjay János* ezeken felül egymaga ismét 16 árva — 8 fiut, 8 leányt — ruházott fel teljesen! Dicséretnél, szónál szebben beszél a tett. Követésre buzdít. Áldozatra serkent. Hálára kötelez.

A 33-92 kor. készpénz maradványt pedig ismét az árva betét könyvecskeiben tőkésítettük egyenlően elosztva. Hogy egykor 18 éves korukban, az önálló élet kezdetén némi tőkével segíthessük őket.

Fogadják hálás köszönetünket és elismerésünket ezuttal is mindazok a nemes emberbarátok, a kik e jótékony adományokhoz bármily csekélységgel is hozzájárulni szívesek voltak, s így minket az emberszeretet e legszebb ünnepének állandósításában évek óta buzgón támogatnak!

Hálával és elismeréssel mondunk köszönetet *Széman* Endre prépost-plébánosnak, aki szíves megjelenésével, nagyhatású szép beszédével ez ünnepnek fényt és jelentőséget kölcsönözött.

Köszönettel, hálával adozunk az *egyesült protestáns főgimnázium* igazgatóságának, tanári testületének a nagyterem szíves átengedéseért és készséges közreműködésükért.

Es végül itt is jól esik külön is megköszönnünk a *polyári leányiskola* igazgatójának, tanári testületének és *Matolcsy Pál* énekvezérnek azon gyöngéd figyelmét, mellyel — ama gyönyörű szép karénnel valamennyiünket meglepni s ünnepélyünk áhítatát emelni szívesek voltak!

Isten áldása nyugodjék valamennyiükön!

Isten áldása legyen mindazonok is, akik legszebb intézményünk, *„Napközi Otthon”*-unk felállítását és fenntartását, gondozását és vezetését lehetővé tették! Lehetővé tették, hogy 36 fiu és 34 leány, összesen tehát 70 di-dergő, éhező gyermek nyert 4 kemény téli hónapon át meleg otthont és 87 tanítási napon át 4566 adag meleg ételt! — Miként ezt ez alkotásunk lelkes, fáradhatatlan igazgatója dr. *Marikovszky* Istvánné hirdeti. — Hirdeti örömmel. Boldog öntudattal. Szívbeli nemes büszkeséggel.

Ismerjük jól ma már mindannyian a „Napközi Otthon” rendeltetését. Humánus és hazafias jelentőségét. Múlt évi jelentésünkben részletesen méltattuk volt. Épen ezért mellőzhetjük most annak ismétlését.

A „Napközi Otthon” működését pedig oly világosan, oly tartalmasan, oly szép formában ismerteti *Marikovszky* né. ami felülmulhatatlan igazgatónk, hogy ezt a gazdag és tanulságos jelentést kedves kötelességünk a mélyen tisztelt Közgyűlés előtt ez évben is egész terjedelmében felolvasni.

Méltóztassanak hát szívesen meghallgatni, becses figyelemmel megajándékozni. (L. „Gömör-Kishont” ez évi 14-ik számát.)

Nincs ebből mit elvenni. Nincs mit hozzátenni. Nagyon szép ez a jelentés. Beszédesek azok a számok! Két mozzanatánál időzik mégis hosszabban figyelő lelkünk, örvendő szívünk S ez: a közel 1000 koronányi vagyon és ebben az a „Névnapi megváltási alapítvány!”

Az biztosítja a legközelebbi jövőt. Ez örök fejlődéssel, terjeszkedéssel biztat. Mind a kettő szónál szebben hirdeti, sugja: Helyes ösvényt vágunk. A megkezdett uton haladjunk előre! Ujabb, szebb mezőkre

Vágjunk új mesgyéket, újabb ösvényeket az emberszeretnek. S követni fognak a jók. Nők és férfiak. Leányok és ifjak. Az egész intelligens társadalom!

A minthogy követtek, buzgón támogattak az elmúlt évben is.

Támogattak fennebb vázolt belső egyleti működésünkben is. (Alapító és rendes tagjaink számának múlt évi jelentésünkben névleg felsorolt 27 el való megnövekedése tulajdonképen már az 1905—1906. egyleti év elejére és javára történt.)

De különös melegséggel, tömeges megjelenésükkel támogattak kivált nyilvános vagy külső szerepléseinkben: Ünnepélyeinken. Zsúrjainkon.

November 25. december 4. december 20. január 20 és április 4; ezek voltak ünnepnapjaink. Ragyogó emlékek, kedves napok. Biztató fényük, jóleső melegük ma is szívünkbe szökken.

Szinte ma is látjuk azt a nyüzsgő, fényes társaságot, mely szeretett elnökünk hívó szavára az egyesült protestáns főgimnázium hatalmas, díszes csarnokát mindannyiszor színlígt betöltötte. Közreműködő, jótékony művészeinket örömmel hallgatta. Hálásan tapsolta. Ma is halljuk azt a bensőséges, meleg üdvözlést és hangos elismerést, mellyel művelt közönségünk ez ünnepélyeink megteremtőjét, legfőbb rendezőjét: *Samarjay János* né elnökünket elhalmozta: s a mellyel hálás köszönetét akarta kifejezni a szeretett vezér előtt. A ki a szépnak a jóval való összekapcsolását és társadalmunknak a jótékonyágban, az emberszeretethez való legszebb, legerősebb összeforradását oly páratlan sikerrel oldotta meg.

Hálásan ismerjük el, hogy ez ünnepélyeink, estélyeink sikerét elnökségünk áldozatkészége és buzgósága mellett azon lelkes közreműködőknek köszönhetjük, a kik művészi tudásukat, ihletüket ézives készséggel bocsátották rendelkezésünkre.

Örömmel szolgál e hatalmas műértő gárdát a jelentésünkben is megörökíteni. Még pedig fellépésük eredeti sorrendjében:

Medveczky Erzsike (zongora), dr. *Veres* Samuné (szavalt), *Kolbay* Sándorné (ének), *Lengyel* Ilonka (zongora), *Illés* Ilona, *Máriássy* Lili, *Kolbay* Tildi és *Gun-*

delfingen Elemér, *Lengyel* Iván, *Lengyel* Ilonka, *Kubinyi* Izuka, *Kubinyi* Anka és dr. *Soldos* Béla (élőképek), *Soós* Irén (zongora), dr. *Terhes* Samu (felolvasás), dr. *Gráf* Vilmosné—*Samarjay* Ilona, a ki Budapestről jött szíves szeretettel támogatásunkra művészi énekével, dr. *Törköly* László (zongorakiséret), *Beliczky* Böske, *Gundelfingen* Márta és *Kubinyi* Iza, *Gundelfingen* Elemér és *Kern* Rezső, *Károlyi* Ilonka és *Kolbay* Ildike, *Károlyi* Laci és *Rárossy* Gyuszi és ismételten dr. *Veres* Samuné (élőképek), és a *polgári leányiskola* énekkara (karácsonyi ének), fogadják mind ismételten és ismételten elismerésünket, hálás köszönetünket!

Önzetlen, emberszerető munkában vettek részt: kiserje őket az árva, ezenvedők áldása s a nyugodt öntudat, melyet humánus és szociális magasabb emberi rendeltetésünk hű betöltése nyújt.

Ez új alkotásaink: thea estélyeink társadalmi jelentőségét sem kell itt többé kiemelnünk. Elég, ha hivatkozunk a hivatása magaslatán álló helyi sajtónak s kiváltkép a „Gömör-Kishont”-nak estélyeinket méltató cikkeire, szíves és jóindulatu tudósításaira

Jótékony egyesületünk zászlajára a jó kultusza van írva. A mi tevékeny és találemény elnökségünk segítségével hívta a művészi szépet. Hogy ennek szórakoztató, tetszetős fegyvereivel biztosítsa amannak terjedését, diadalát: társadalmunk nemes irányu fejlődését s a szép és jó gyakorlásában összeforradását.

Rimaszombat és vidéke társadalma az elmúlt télen át örvendetes változás, szebb jövővel biztató tömörülés képét mutatta. Kivált a megelőző, sivár évekhez képest! Miként a zord és mord hosszú tél után diadalmasan előre törő tavaszi napfény a virágos mezőkre, a madárdalos erdőre csalogatja ki az eddig külön oduikba elbujt lakosokat: úgy sietett a mi közönségünk is estélyeinkre, ünnepélyeinkre. Szeretettel hívtuk, szeretettel jöttek. Összeösmekedtek. Összemelegedtek. Estélyeink annyira megkedvelték, hogy ezek mintájára — s mintegy viszonzásképen — a férfiak is hasonló estélyeket rendeztek. Új élet, szebb jövő képe bontakozik ki remélhető lelkünk előtt.

S hogy ennek előkészítésében egyesületünknek nyilvános ünnepélyeinknek az alapvető érdem jutott osztályrésztül: a helyi sajtónak ez elismerését jól esik megemlítenünk.

Társadalmunknak és irányító organumának ilyenét támogatása mellett csak természetes tehát, mélyen tisztelt Közgyűlés, hogy a „Gömör-Kishont” megtisztelő felhívására és a saját honleányi szívünk sugallatára készséggel siettünk a magyar iparvédelem helyi szervezésére.

Persze itt is előljártak a mi páratlan elnökünk és igazgatónk.

Választmányunktól a szervezésre nyert megbízatásuk alapján nyomban felkeresték kaszinóunk nagynevű elnökét és érintkezésebe léptek a Polgári olvasókör elnökével is. S ma már csak napok kérdése, hogy e kiszámíthatatlan társadalmi és közgazdasági jelentőségű hazafias mozgalom városunkban is éreztessze jótékony hatását, illatoztassa szépséges virágát és terjessze szervezett erejében rejlő áldásait.

Nem öndicsékvésből soroljuk fel, mélyen tisztelt közgyűlés mindezen társadalmi tevékenységünket. Választmányunknak és legkivált elnökségünknek újabb munkát, egyesületünknek újabb tisztességet jelent és biztosít. — Egyik elől sem lehet s nem is szabad többé kitérnünk.

De a jótékonyágunk és szépen növekedő külső munkatere mellett, lehetetlen egyesületünk belső életében eredeti munkásságunknak évről-évre érezhetőbb szükségletét, saját szerű átalakulását észre nem vennünk. Lehetetlen egyesületünknek eredeti rendeltetésétől való rohamos eltérést szólni nélkül hagynunk.

Régi alapszabályaink és a negyven éves gyakorlat első sorban a) 12 éven aluli „nyomorban szynylődő, elhagyott árva” gondozását, b) „az önvétők nélkül elszegényedett, munkaképtelen szülék kiskoru gyermekeinek rendes havi segélyben részesítését (de csak 12 évig!) c) a 12-ik évüket betöltött ápoltak csupán erkölcsi támogatását, nekik állomás vagy szolgálat szerzésben segítségül lévén — és csak utóljára és csak „ha tehetségében álland” engedték meg „a mindennemű nyomorban, inséggben szenvedők balsorsán” való enyhítést egyesületünknek.

Es ime, ma hová jutottunk?!

Talán méltóztattak figyelemre méltatni jelentésünk azon részét, mely ápoltságokról szól. S a mely szerint az elmúlt évben az állandóan segélyezett köztől csak 8 fiu és csak 12 leány volt. S ezzel szemben az elaggottak száma: 17-re emelkedett!

S az elmúlt évben hozzánk egyetlenegy 12 éven aluli elhagyott árva folyamodott felvételért!

E sajtáságos és lényegében örvendetes jelenség okai nyilvánvalók és közelfekvők.

A mióta az elhagyott gyermekek védelmét a magyar állam vette kezébe s felállította itt helyben is a mi örömtünkkel és segítségünkkel a nemes célú Gyermekmenhelyet: elhagyott árva nincs és — hála Istennek és államférfiaink bölcseségének! — Nem is lesz többé. Legalább 10—12 éven aluli nem.

Ez tehát a gyermekvédelemnek óriási és örvendetes fejlődése. De viszont a mi jótékony nőgyesületünk eredeti működési körének kitágítását, alapszabályainknak immár nélkülözhetetlen változtatását, illetőleg módosítását követeli valamennyiunktől.

A fejlődött viszonyok és a megváltozott kedvező körülmények hatása alatt éreztük mi már 3 évvel ezelőtt is alapszabályaink időszertű módosításának szükségességét. Kaptunk is erre felhatalmazást a mélyen tisztelt Közgyűléstől. De mind a mai napig nem — bár igen sokat és állandóan foglalkoztatta munkás elnökünknek mindenre szerető gonddal figyelő lelkét e kérdés — a mai napig nem sikerült eléggé határozottan és világosan körvonaloznunk azt az új munkatért, amelyet a visszases, a telenség veszedelmének kikérülése végett erőben, sulyban hatalmasan meggyarapodott jótékony egyesületünknek sürgősen meg kell találnia és sürgősen el kell foglalnia.

Valami olyas alkotásnak kell ennek lennie, mely teljes összhangban nagynevű alapítóink eredeti intenczióival egyesületünk szabad fejlődését s tagjainak önálló rendelkezési jogát mindenkitől függetlenül biztosítsa. Árvák neveltetéséről s elhelyezéséről az eddigieknél hatóságabban gondoskodván — egyesületünk csaknem minden tagjának juttatna közvetlen nemes nevelő munkát s ebben közvetve örömet s némi jutalmat is.

Ez volna nagyjában alapeszménk, mely megtestesítésre vár. S melyet becses figyelmökbe ajánlunk.

Az újításra, új, nemes alkotásra int a mai ünnepi évforduló év is.

Jótevény egyesületünk immár teljes négy évtizeden át teljesíté magasztos feladatát. Immár 40 éve annak, hogy ideális lelkeletű nők és férfiak az emberszeretethez e szépen virágzó és gyümölcsöző fáját elültették. Melynek jótevény árnyékában ma már annyian nyernék üdülést az élet zivataraival a sors mostohaságával szemben.

Nagynevű alapítóinkra, nehéz fáradozásaikra gondolva: szívünkbe hat, arcunkba csap lelkesedések szent lángja. S magával ragad az önzetlen munka, az új alkotás vágya.

Fülünkbe esendül biztató szavuk, buzdító intésük: „Mit mi nem egészen diestelenül kezdünk! Foilytassátok ti azt teljes dicsőséggel!”

Figyeljünk reájok. Fogadjuk meg mi is a költő tanácsát, a ki így szól hozzánk s így szólott hozzájok: „Messze jövőddel komolyan vess össze jelenkort; Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátrálékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátrálékos előfizetést ki egyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Fősorozás. Kezdetét veszi a sorozás f. évi június hó 11-én Rimaszombatban. E napon soroz Rimaszombat r. t. város. Polgári elnök az *alispán*, bizottsági tagok *Molnár József* és *Medveczky Sándor*, polgári orvos dr. *Meskó Miklós* főorvos. — Június 12, 13, 15, 16-án soroz a rimaszombati főszolgabírói járás. Polgári elnök dr. *Fornét Gyula* tb. főjegyző, bizalmi férfiak *Knöpfler Károly* és *Farkas Zoltán* vm. biz. tagok, polgári orvos dr. *Meskó Miklós* várm. főorvos. — Június hó 18, 19, 20, 21-én soroz a rimaszécsi főszolgabírói járás. Polgári elnök az *alispán*, bizalmi férfiak *Madarassy Gyula* és *Hámos Aladár* várm. biz. tagok, polgári orvos dr. *Meskó Miklós* várm. főorvos. — Június hó 23, 25, 26, 27-én soroz Tornalján az ottani főszolgabírói járás Polgári elnök *Tornallay Zoltán*, bizalmi férfiak *Szontagh Zoltán* és *Hámos Árpád* várm. biz. tagok, polgári orvos dr. *Meskó Miklós* várm. főorvos. — Június hó 30-án soroz Nagyrőce r. t. város. Polgári elnök az *alispán*, bizalmi férfiak *Szuhay Zsigmond* és *Dezinsky Gyula*, polgári orvos dr. *Hensch Géza* tb. főorvos. — Július hó 2-án soroz Jolsva r. t. város. Polgári elnök *Mihalik Dezső*, bizalmi férfiak *Neogrady László* és *Czibur Imre* várm. biz. tagok, polgári orvos dr. *Hensch Géza* tb. főorvos. — Július hó 3, 4, 5-én soroz szintén Jolsván a nagyrőcei főszolgabírói járás. Polgári elnök *Mihalik Dezső*, bizalmi férfiak *Hisnyai Heinzelmann Alfréd* és dr. *Tóthy János* várm. biz. tagok, polgári orvos dr. *Hensch Géza* tb. főorvos. — Július hó 7-én soroz Rozsnyó r. t. város. Polgári elnök az *alispán*, bizalmi férfiak *Onody Károly* és dr. *Hajcsi Sándor* várm. biz. tagok, polgári orvos dr. *Maurer Arthur* tb. főorvos. — Július hó 9, 10, 11, 12-én soroz a rozsnói főszolgabírói járás. Polgári elnök az *alispán*, bizalmi férfiak *Pósch Gyula* és *Spéczián Gusztáv* várm. biz. tagok, polgári orvos dr. *Maurer Arthur* tb. főorvos. — Július hó 14-én soroz Dobsina r. t. város Polgári elnök az *alispán* bizalmi férfiak *Sárkány Kálmán* és *Benedikty Kálmán* várm. biz. tagok, polgári orvos dr. *Meskó Miklós* várm. főorvos. — Július hó 13, 14-én soroz Nándorvölgyön a garamvölgyi főszolgabírói járás. Polgári elnök *Schröder Gyula*, bizalmi férfiak *Hering Samu* és *Okolicsányi Lajos* várm. biz. tagok, polgári orvos dr. *Hensch Géza* tb. főorvos. — Az elnököknek történhet akadályoztatása esetén helyettes elnökül Rimaszombat r. t. városba és a rimaszécsi járásba dr. *Fornét Gyula* tb. főjegyző, a rimaszombati járásba az *alispán*, a tornaljai főszolgabírói járásba *Szontagh Zoltán* biz. tag, Nagyrőce r. t. városba *Mihalik Dezső*, Jolsva r. t. városba és a nagyrőcei járásba *Hisnyay Heinzelmann Alfréd*, Rozsnyóra és Dobsinára *Dénes Géza* várm. biz. tag. Nándorvölgybe pedig *Hering Samu* várm. biz. tagok küldetnek ki.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés f. hó 11-én tartatik *Fáy Gyula* főispánunk elnöklété alatt.

Vizsgák. A helybeli állami elemi leányiskolában a vizsgarend ez: június 19-én d. e. a III-ik osztály, június 20-án, szerdán d. e. I. a. és I. b. leányosztály, jun. 21-én estőtörtökön d. e. II-ik, június 22-én d. e. IV. osztály és 23-án d. e. V. és VI. osztály.

Köszgyűlés. A helybeli konzervgyár részvénytársaság évi köszgyűlését folyó hó 25-én tartja. Az erre vonatkozó meghívó és a tárgysorozat lapunk hirdetési rovatában található.

Személyi hírek. *Samarjay Jánosné*, a helybeli nőegyesület buzgó elnöknője a pünkösdkor Temesváron megtartott országos nőegyesületi kongresszuson nőegyesületünk képviselőjében jelen volt s a tanácskozásban élénken részt vett.

Bornemisza László alispánunk, ki tegnapelőtt hivatalos ügyben Budapestre utazott, a mai napon hazakerült.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Gramma Döme* kir. segédtanfelügyelőt, ki a gömörmegyei tanfelügyelőséghez helyeztetett át, jelen minőségében visszahelyezte a somogyvármegyei kir. tanfelügyelőséghez.

Orvosok deputációja. A magyarországi orvosok helyzetének javítása céljából az országos orvosszövetség központi elnöksége f. hó 7-én egy monstre deputációt vezetett a belügyminiszterhez. A küldöttségben részt vettek a főszövetségek elnökei és a körorvosok közül számosan. A gömörmegyei orvosszövetséget Dr. *Löcherer Tamás* elnök képviselte Dr. *Hruska János* nyustyai körorvossal együtt.

Névmagyarosítás. *Bosela Pál* sumjáczi illetőségű nagyszécsényi lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel *Bartára* változtatta.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter Gömör-Kishontvármegyébe kinevezte anyakönyvvezető helyettesekké a tiszolczi anyakönyvi kerületbe: *Topscher Gyula* községi irnokot; a balogrussóiba: *Maczkó András* népiskolai tanítót; a garamkohóiba pedig *Scholcz Pál* jegyzőt gyakornokot.

Eljegyzések. *Michalik* Ilonkát Nagyveszverésről pünkösöd másodnapján jegyezte el *Szoboszlai Sándor*, a rimaszombati rendőrkapitányság derék és szorgalmas fogalmazója.

Borsody Károly itteni származású eperjesi tanár eljegyezte *Szutorisz* Ellát Eperjesen folyó hó 3-án.

Esküvő. *Jesko* Ariadne, a pécsi szintársulat volt drámai hősnője, özv. *Szabó Györgyné* — városunk néhai polgármestere özvegyének — unokája Pécselt házasságot kötött *Izsáki Sándor* deési bankhivatalnokkal. A frigyvet a menyasszony édes atyja: *Jesko* Alajos lelkész áldotta meg a pécsi ág. ev. templomban.

Halálozás. *Török István* helybeli tisztos polgártársunkat nagy veszteség érte, amennyiben felesége szül. *Varga Teréz* f. hó 8-án 69 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Ma temetik el.

Rajzkiállítás. A helybeli egyesült protestáns főgimnázium tevékeny és lelkes rajztanára *Schwaln Nándor* az ifjuságnak egész éven át készült összes rajzaiból kiállítást rendez. A kiállítás jövő keddtől — folyó hó 12-től 17-ig bezárólag d. e. 9—11 óráig, d. u. 3—5 óráig megtekinthető a főgimnázium II. emeleti rajztermében. A tanulságos és érdekes kiállítást az érdeklődő nagyközönség és különösen a szülők figyelmébe ajánljuk.

Hivatalos órák. A pénzügyigazgatóság a nagyközönség tájékoztatása érdekében közli, hogy a tornaljai kir. adóhivatalnál a hivatalos órák a folyó június hó 11-étől október hó 1-éig reggeli 7 órától — délutáni 1 óráig tartanak, s ehhez képest a ki- és befizetések nevezett kir. adóhivatalnál reggeli 8 órától — déli 12 óráig teljesíthetnek. Ugyanannyi ideig tartatnak nyitva a nevezett kir. adóhivatal iktató-könyvei a felek részére s beadványok ezen idő alatt fogadtatnak el a felektől.

Kerületi tanári értekezlet. A tiszai ág. h. ev. egyházkerület fő- és középiskoláinak tanárai f. hó 5-én Rozsnyón tartották meg az évi első értekezletüket. A 9 intézet mindenike képviseltette magát több taggal. Ugy, hogy a rozsnói ev. tanári karral együtt mintegy 40-en jelentek meg a rozsnói ev. gimnázium díszes tanástermében, s a tanárokon kívül érdeklődő vendégek is voltak számosan. A gyűlést pontban 9 órakor nyitotta meg *Loysch* Ödön főgimnáziumunk igazgatója, kit miként emlékszünk is — a kerületi fő- és középiskolai tanárok tavalyi gyűléstükön nagy lelkesedéssel elnökökké választottak. Megnyitó beszéde oly gazdag volt eszmékben és formailag is oly szép volt, hogy annak jegyzőkönyvi megőrkítését egyhangulag elhatározták. Az elnök indítványára sürgönyileg üdvözölték *Zelenka Pál* püspököt és *Apponyi Albert* kultusz-minisztert. A püspök köszönő válasza még aznap megérkezett. Az értekezlet főbb pontjai közül kiemeljük *Wallentinyi Samu* dr. eperjesi főgimnáziumi tanárnak értekezését a gyakorlati fegyelméről. *Törköly János* vallásnár indítványára a tartalmas és tanulságos értekezésnek kinyomatását és szelvény körben való elterjesztését határozták el. *Wallentinyi Dezső* dr. helybeli főgimnáziumi tanár az új Errettésügyi Utasítást ismertette beható jártassággal általános érdeklődés közben. Dr. *Szlávik Máttyás* eperjesi theol. tanár indítványára az előadó jegyzőkönyvi köszönetet kapott. Nagy érdeklődéssel várták *Mayer* Endre az eperjesi ev. theol. nagyhirű tanárnak felolvasását az ifjuság erkölcsi neveléséről. Az értekezés meg is érkezett. Szerzőjét azonban kis fiának váratlan megbetegedése meggátolta a megjelenésben. A következő gyűlés napirendjére halasztották el tehát a felolvasást. Targyalták még az Országos ág. h. ev. Tanár-egyesület alapszabály tervezetét, melyet lényegében elfogadtak. Több érdekes tárgya is volt még az értekezletnek. Ugy, hogy délutáni 1 felé járt már az idő, amidőn *Loysch* elnök — a jelen voltak éljenése közben — az értekezletet bezárta. Utána a nyári kaszinó helyiségeiben a rozsnói ev. egyház és főgimn. tanács fényes ebéd keretében vendégelte meg a tanárokat. Volt felköszöntő bőven. De jó kedv is, melyet jelentékenyen fokozott a mi tőlünk Rozsnyóra költözött *Palócz* Kálmánnak kintinően szervezett bandája. Délután kirándulások voltak Krasznahorkára, a rozsnói vasas fürdőbe és másnap az aggteleki barlangba. Az értekezletet megelőző nap estéjén pedig „Vallásos estély” volt gazdag műsorral, mely az árvaháznak 160 koronát jövedelmezett. Szóval az értekezlet minden tekintetben fényesen sikerült. Magas szellemi nivójáról *Loysch* elnök, a vendégek szórakoztatásáról *Szánthó Kálmán* ev. főgimnáziumi igazgató és az egész tanári kar, különösen Dr. *Freytag* és Dr. *Hazslinszky* figyelmesen gondoskodtak Rimaszombatról résztvettek az értekezleten és a kirándulásokon *Loysch* igazgató a feleségével és leányával, *Marton István*, *Schwaln Nándor*, és *Wallentinyi Dezső* dr. tanárok.

A helybeli izraelita nőegylet ma (10-én) tartja jótékonycélú nyári mulatságát a Széchényi-kertben 1 korona belépti-díj mellett. A mulatságra igen sokan készültek, s remélhető, hogy kedvező időjárás esetén az várakozásnak megfelelően jól fog sikerülni. Kedvezőtlen idő esetén jövő vasárnap tartják meg a mulatságot.

Adomány. *Freiwirth* Sándor budapesti lakos, fakereskedő, kinek Tiszolczon nagyobb vállala a van, a helpai tűzkárosultak részére 20 koronát küldött alispánunkhoz s egyidejűleg azon ajánlatát terjesztette elő, hogy a károsultaknak megfelelő munkabér mellett munkát nyújt, illetve keresetet biztosít vállalatánál. — Jó példának szivesen közöljük.

Halálozás. *Flentisz* Endre, a jolsvai ág. hitv. evang. egyház nyugalmazott tanítója f. hó 1-én 71 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetését az egyház, melynek huszonnyolc évén át hű munkása volt, folyó hó 2-án nagy részvét mellett rendezte. A templomban fölláított ravatalnál *Baltazar János* lelkész mondott szép emlékbeszédet, míg a sirnál *Liptay János* egyesületi főjegyző bucsuztatta el az elhunytat. *Flentisz* Endre negyvenhat évig volt működő tanító s mint a magyar tanügyi lelkes munkása a nemzedékeknek egész sorát nevelte föl. A jolsvai ág. h. ev. egyház a gyász-esetről külön jelentést adott ki.

Főpásztori körlevél. Balás Lajos rozsnói püspök VII. számú körlevelében kongregációs határozatokat közöl, utasítást ad ki a családi értesítő kiállítására vonatkozólag s azonkívül egyházmegyei híreket közöl.

Esküvő. *Erdős Mór* helybeli jóhirű divatárú kereskedő f. hó 19-én tartja esküvőjét *Löcsén Cielér* Emmával.

Tulipán-mulatság. A helybeli róm. kath. olvasókör múlt hétfőn a Széchényi-kertben mulatságot rendezett, melyre a kör tagjai zászló alatt, zeneszó mellett, testületileg vonultak ki. A mulatság jól sikerült, a hangulat mindvégig emelkedett, vig volt, s a fiatalság lelkesen táncolt a késő esti órákig.

Helyreigazítás. Mult számunkban közöltük, hogy *Putra* Ede fiatal festő folyó évi július hó 1-én nyitja meg festészeti iskoláját. E közleményünkbe sajtóhiba csuszott be, mert nem július 1-én, de június 1-én nyitotta azt meg.

Tornavizsga. A helybeli egyesült prot. főgimnázium ifjuságának évről tornavizsgája ma (vasárnap) d. u. 3 órakor fog *Szigeti Benedek* Gyula tornatanár vezetésével mellett az intézet tágas udvarán megtartatni.

Katonai átvonulás. A Losonczon állomásozó 16-ik hadosztály tüzérezred folyó hó 19-én városunkba érkezik, innen 20-án Tornaljára, onnan pedig Rozsnyóra, majd Kassára érkezik, hogy az összegyakorlatokon részt vegyen. Kassáról július hó 11-én érkezik ismét vissza városunkba és 12-én innen Losoncra.

A gömörmegyei muzeum a pünkösdi ünnep két napján a közönség számára nyitva volt. Ez alkalommal 378 látogató gyönyörködhetett az új helyiség tágas termeiben a már szakszerűen berendezett gyűjteményekben; okulhatott a látott tárgyakon s gondolhatott arra, hogy az önzetlenség mily értékes dolgokat hozott össze ez intézetbe, mely a mult emlékeit megőrizni, a jelen műveit a jövő számára fentartani van hivatva. De még csak kezdetén van ez a kulturizet. — Majd ha vármegyénk közönsége tulnyomó részben meggyőződik ez intézet közművelődési fontosságáról, akkor beszélhetünk arról, hogy vármegyénk megértette korunk ez irányu eszméit. Az a néhány száz, kik látták az eddigi eredményt, melyhez annyi önzetlenséggel, lelkesedéssel járultak, még csak alapvető munkát végeztek. Az építés földadata a megalakítandó muzeum-egyesületé, mely az erők tömörítésével oly actióba kell, hogy lépjen, mi az eddigi közömbösen nézőket az ügynek megnyerje. Akkor már nemcsak százak, hanem ezrek fognak érdeklődni s tömegesen belépni a megyei muzeum-egyesületbe. — Az igazgatóság mindent elkövet, hogy a közönségnek minél gyakrabban legyen alkalmá a muzeum látogatására, — s tervbe vette, hogy mihelyt a muzeum-egyesület megalakul, szakszerű előadásokat rendez. Ez lesz után a másik eszköze a közművelődés szempontjából.

Ikolaépítés. A Hunyady-utca képe néhány nap óta élénk, mozgalmas. Rövid néhány nap alatt a nagy üres telekre ideiglenes épületet emeltek, *Tóth Béla* építész és *Dusek* András munkavezető felmérték a területet, kijelölték az alapozás körvonalait, megjelentek a napszamosok s megtették az első kapavágást. A jó rimaszombati téglá hatalmas méretű rakásokban várja a behasználást s az alapozási munka folyik serényen nagy munkaerővel. Ha az időjárás kedvez, ugy rövidesen láthatók lesznek az állami polgári és elemi leányiskola nagyszabású szép épületének konturjai s a város e részét díszítő alkotás egyik monumentális középületünk lesz, mely az ősszel tető alá kerül.

A dobsinai jégbarlang a pünkösdi ünnepek alatt — bár az időjárás nem volt épen kedvező — nagy látogatottságnak örvendett. Miskolcra tanintézetek jöttek testületileg tanáraikkal, hogy vármegyénk csodás természeti szépségét megtekintsék, s ezeken kívül is nagyszámú voltak egyes hazai és külföldi családok. A kik ott voltak — nem győzik eléggé magaslatni a pártatlan — remek látványosságát és dicsérni a bérő *Fejér* Endre figyelmességét, udvariasságát s a pompás ellátást, melyben a vendégeknek jutányos áron részük van.

Mulatság. A Polgári olvasókör ifjusága nyári mulatságát július hó 1-én, a Széchényi-kert fedett tánc-helyiségében rendezi. Belépti-díj személyenként egy korona. Kezdeté délután 4 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság július hó 8-án tartatik meg.

Tűzoltók diadala. Zürichből kapjuk a hirt, hogy a most Milánóban megtartott nemzetközi tűzoltó kongresszuson és versenyen a *nyiregyházi* tűzoltó-egyesület begyakorolt csapatja nyerte az első díjat *Köhler* István budapesti tűzoltó szergyáros szereivel. Örömmel közöljük, mert mindkét részről fényes diadala ez a magyaroknak.

Ajánlat a „Rózsa” megvételére. A „Három Rózsa” szálloda épületét *Tepper* Lajos, *Dickmann* László és *Jellinek* Bertalan tagokból álló társaság meg akarná venni s e célból a városi tanácshoz 60000 koronáról szóló ajánlatot adtak be. A városi tanács bizottságot küldött ki az ajánlat tárgyalására.

Mulatság Rozsnyón. A rozsnói jótékony nőegyesület az ottani Kossuth-szobor bizottsággal együttesen a rozsnói Kossuth-szobor alapjára folyó 17-én népnépnéplét, s ennek keretében egy eredeti *palócz lakodalma* rendez. — A rendezőség élén a rozsnói hölgyek és közöttük különösen pelsőzi *Hámos* Lászlóné fejt ki nagy tevékenységet a mulatság érdekében, a férfi gárdából pedig *Feymann* László biz. elnök és *Komoróczy* Miklós főgimnáziumi tanár, a „Rozsnói Híradó” felelős szerkesztője mint biz. jegyző. — Kétségtelen, hogy a népnépnéplé, a melyre városunkból és vidékről is készülnek — fényesen fog sikerülni.

Bakancsállítás. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a honvédség részére az 1907. évben szükséges bakancsok szállítására kiirt pályázat határideje június hó 25-én lejár. Ajánlatok ezen időpontig nyujtandók be és pedig ott, hol ipartestület van, annak utján, különben pedig közvetlenül a miskolczi kereskedelmi és iparkamarához. A bakancsok fatalpszeg nélkül szállítandók 1907. márczius hó végéig.

Jótekonyczélú mulatság. A garamvölgyi műkedvelők a helpai tűzkárosultak javára f. hó 14-én a pohorellai vagyári tisztikar kaszinó helyiségében hangversennyel egybekötött táncmulatságot rendeznek.

Kályhagyár Rimaszombtatban. A rimaszombati agyagipar vállalat, melyet a kormány a múlt évek folyama alatt anyagi támogatásban részesített, a folyó évben megszűnt. Ennek oka abban rejlik, hogy azt a célt, melynek fejében a kormány szaktanítók alkalmazása által áldozatot hozott, nem érte el. A műhelyben nem jelentkezett annyi tanuló — mindössze egy-kettő — hogy azoknak kiképzése céljából az iparvállalatot fentartani érdemes lett volna. Pedig a szakiskolát végzett kitűnő tanítók mindent elkövettek arra, hogy ezt az iparágat megkedveltessék s ez által a rimaszombati s a szomszédos községek határaitban levő, csaknem páratlan jóságú anyagot az agyagipar révén gazdag és kiapadhatatlan keresetforrássá tegyék. Az agyagipar műhely egyik vezető tanítójának, *Katona Istvánnak* az a jóra való ötlete támadt, hogy a műhelyt kályhagyárrá alakítsa át s erre városunkban keresse a megfelelő anyagi támogatást. Az eszme a mai tulipános levegőben életre kelt s ez idő szerint örömmel adhatunk hírt arról, hogy a *Katona István* vállalkozásának támogatására városunk polgárai közül tizenketten nyújtottak erkölcsi és anyagi segítséget s így ma már finanziaális tekintetben nincs akadály annak, hogy az ország legjobb kályhagyára Rimaszombtatban létesítsék. Szakértők állítása szerint a feldolgozásra kitűnőbb anyag, mint a miénk, az egész birodalom területén nincs s már ez elégséges arra, hogy a külföldről importált kályhák (porosz, krakói stb.) lassanként kiszoríttassanak. De a kitűnő szakképzettségű vállalkozó egyéb, az agyag körébe tartozó tárgyakat is készít; kancsókat, vázakat, különféle dísz tárgyakat stb., melyekből állandó raktárt tart. A vállalat kedvező auspiciumok között indul meg s nem is kell egyéb hozzá, mint a közönség támogatása. Mi hisszük, hogy a *magyar ipar* fellendülésére ép a legkedvezőbb pillanat az, a melyben a rimaszombati kályhagyár felállított s azok, kik annak felállítását előmozdították, végre felismerték azt a tért, a melyen nemzetgazdasági szempontból a legsikeresebben működhetnek.

Helyreigazítás. Mult számunkban „Nemeslelkű adomány” cím alatt megírt hírnkben Gede Istvánné tévedésből a Tompa-szálloda bérlőnője helyett tulajdonosnőjének neveztük. Miután a szálloda *Stolcz Mártoné*, ezt kívánsága szerint az igazságnak megfelelően közöljük.

Vásáráthelyezés. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. minster megengedte, miszerint Jolsva r. t. városban a f. évi *junius hó 23-ra* eső országos vásár ez évben kivételesen *junius hó 25-én* tartassék meg.

Uj vendéglő és községháza. Ne tessék félreérteni, nem nálunk, hanem Nyustyán, e szépen fejlődő községben épül a róm. kath. csinos paplakkal csaknem szemben egy emeletes nagy épület, melyben a község előljárósága és egy modern vendéglő nyer elhelyezést. Az épület rövidesen tető alá kerül s a nyustyaiaknak szebb vendéglőjük és szállodájuk lesz, mint nekünk.

Vizbefult ember. Klenóczon f. hó 6-án *Kos tyan* András asztalossegéd, ki a szeszes italokat tulságos mértékben szokta fogyasztani, — miután most is kelle-ténél többet ivott, a Rima folyó hidján keresztül igyekezett hazafelé. Nem tudni, mikép történt a dolog, de reggel felé a vízba fulva találták az 50—55 éves embert, kinek hulláját kifogták s az esetet — miután az igen gyanus volt — bejelentették a bíróságnak. A vizsgálóbíró *Pongrácz Dezsd*, *dr. Zehery István* kir. törvényszéki és *dr. Kármán Aladár* kórházi orvosokkal f. hó 7-én a helyszínen megjelent s a vizsgálatot — a boncolás után — megindította.

Megvert munkás. *Genya Antal* 43 éves cigány munkás Szelezéről elment Cseh Brézóra téglagyártáshoz dolgozni s ott f. hó 4-én a szomszédasszonya, kit figyelmeztetett, hogy kutyáját ne engedje a frissen vert téglákon futkosni, kövel megdobta, s a veszekedésre előjött az asszony fia, ki egy fadarabbal fejbe ütötte a cigányt. A súlyosan sérült embert a helybeli közkórházban ápolják.

Kisvárosi csendélet. A Jánosi- és Hunyadi-utczák városunkban esténként ugyancsak hangosak szoktak lenni, — különösen ünnep és vasárnap a kocsmák-ból előkerülő részeg emberek megzavarják a lakók nyugalmát. F. hó 2-án éjjel *Pongrácz János* napszámos is jól felhajtott a garatra, s a vele vadházasságban élő öz. Lakatos Lajosnéval összeveszett, mire ez zsebkésével orra szurta kedvesét: *Pongráczot*, ki sérülésével a kórházba került. Másnap 3-án este *Seres* András nevű 19 éves cigány fiu szintén leitta magát a „Hunyadi” ban s a jánosi-ut felől jövő ismeretlen fiatal emberral kötődött, ki aztán egy kövel megdobta. Seres a fiatal embernek neki ment, mire ez zsebkését kirántotta és Seres mellbe szurta. A fiu sérülésével a kórházba vétette fel magát, hol bajából hamarosan ki fog gyógyulni.

Szerkesztői üzenet.

Sz. Gy. Helpa. Tudósítónk ottan sajnos nincsen, épen azért nagy örömmel vettük és terjedelmesen közöljük. Más- r is kérjük értesítését.

D. A. Pohorella. Elvájuk, hogy más alkalommal a vármegyei nyomdák egyikét veszíték igénybe.

Nyilt-tér.✽)

Luhi Erzsébet

4—10
gyógyviz
gyomorbetegségek minden neme ellen, ugyszintén a **torok, gége és hörgők** idült hurutos állapotában kiváló sikerrel alkalmaztatik. Megrendelhető a **forrásbélrólségnél Szolyván**, (Bereg megye) és minden **jobb** keresk. desben.
Borral kitűnő ital.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Sze. k.

Eladó gőz-cséplőgép.

Egy jókarban lévő 8 lóerejű gőz-cséplőgarnitúra — használt állapotban — összes felszereléssel jutányos áron azonnal eladó.

Bővebb értesítéssel szolgál lapunk kiadóhivatala.

Meghívó.

A Rimaszombati Conservgyár Részvénytársaság

rendes évi közgyűlését

folyó **1906. évi junius hó 25. napján** délután 3 órakor tartja meg a Rimaszombati Takarékpénztár tanácstermében.

A gyűlés tárgyai lesznek:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Felügyelő bizottsági jelentés.
3. Az igazgatóságból és felügyelő bizottságból kilépő tagok helyeinek választás utján betöltése.
4. A mérleg megállapítása.
5. Esetleges indítványok.

A jelzett helyre és időre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja

Rimaszombat, 1906. junius 8.

Az igazgatóság.

Fürdőbe és nyaralásra

utazóknak ajánljuk, hogy **biztosítsák** lakásberendezésüket csekély díj mellett **betöréses lopás ellen**

a „Foncière” pesti biztosító intézet rimaszombati főügynökségénél.
LÉVAI IZSÓ főügynök.

Hirdetmény.

201. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszécsényi kir. járásbíróságnak 1902. évi V. 548/10. számú végzése következtében **Schlesinger A. fia** özég javára **Tornyos György** ellen 285 kor. 24 fillér s járulékai erejéig 1902. évi október hó 22-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján felfoglalt és 1141 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ruhá-neműek, vadásztegyverek, pipatartó, pipák, pokróczok, ágyneműek, kocsik, lovak, lószerszámok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíróság 1904. évi V. 303/12 számú végzése folytán 285 kor. 24 fill. töke-követelés, ennek 1897. évi decz. hó 28-ik napjától járó 5 % os kamatai, 1/3 % váltódíj és eddig összesen 4 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig **Détérben**, alperesnél leendő eszközölésére **1906. évi junius hó 19-ik napjának** délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Rimaszécsen, 1906. évi május hó 29-én.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Könyvnyomdász tanulól.

Egy 13—14 éves fiú ki magyarul helyesen írni és olvasni tud, tanulólul felvétetik **id. Rábely Miklós** könyvnyomdájában.

Hirdetmény.

A „Miskolczi Hitelintézet” árú- és terményraktáraiban az ez idei

XIV. évi gyapjúvásár

beraktározással egybekötve **1906. évi junius hó 20-ik napján** tartatik. — Részletes felvilágosítással szivesen szolgál:

a „Miskolczi Hitelintézet” részvénytársaság **igazgatósága.**

Utánnyomat nem díjaztatik.

3—3

Kitűnő minőségű
Arad hegyaljai borok
kaphatók a **TOMPA** szállodában.
Ménesi fehér 40 kr. — Gyoroki fehér 32 kr.
Ménesi siller 24 kr. 26—26 **Gede István.**

Pályázati hirdetmény.

1934/906. sz. — Az elhalálozás folytán megüresedett balogrussói (hrussói) körjegyzői állásnak választás utján leendő betöltése végett pályázatot hirdetek. A körjegyzőség székhelye Balogrussó, hozzátartoznak: Baradna, Dobrapatak, Gömörlipócz, Szeleste és Eszterézs.

Körjegyző évi fizetése 1600 korona, 200 korona lakpénz, 60 korona irodai átalány, 100 korona tuvar- és napi-díjatalány, 140 korona küldőnczdíj.

Felhivom mindazokat, kik ezen állásra pályázni kívánnak, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. cz. 3. §-ában körülírt képességüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi július hó 1. napjának délutáni 4 órájáig bezárólag hozzám nyujtsák be.

A választást f. évi július hó 2-án délelőtt 10 órakor Hrussón, a községi bíró házánál fogom megtartani.

Nyustya, 1906. junius 5.

Máriássy, főszolgabíró.

RÁBELY KÁROLY

KÖNYVKÖTÉSZE

RIMASZOMBAT, Kossuth Lajos-utca 5. sz.

Alulírott tisztelettel hozom a nagyérdemű kö-zönség szives tudomására, hogy a már négy év óta fennálló és a legjobb hírnek örvendő

könyvkötészetemet

mindenféle legujabb rendszerű **gépek, divatos betűk, körzetek, díszítő tárgyak** stb. vel szereltem fel; miért is **ajánlom szolgáltat-készségemet** bárkinek a könyvkötészet körébe tartozó **munkáknak pontos, divatszzerű és szolid kiviteiben való elkészítésére.**

Felhivom könyvkötészetemre a vidéki **jegyző és tanító** urak, valamint a **kaszinók, olvasó-körök és énekkarok** jóakaratu figyelmét is, kérve pártfogásukat.

Itt említem meg és hívom fel a vidék figyelmét, hogy vármegyénk minden nagyobb helyén **megjelenek országos vásárok alkalmá- val** a raktáron levő több mint **ötven külön-böző-féle** kivitelű **ima- és énekes könyveim-mel**; a melyek a legjutányosabb áron nálam sze-rezhetők meg; — ugyanakkor **bekötni való műveket is átveszek**, miáltal a postai küldés feleslegessé válik.

A nagyérdemű kö-zönség jóakaratu pártfogását ismételten kérve, vagyok kiváló tisztelettel

RÁBELY KÁROLY,

Rimaszombat, Kossuth Lajos-utca 5. sz.

Hirdetmény.

1393—1906 sz. — A tornaljai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Vinceze Janko Istvánnak Vincez Határ István** elleni 300 kor. tökekövetelés és jár. iránti végrehajtás ügyében a harkácsi 41. számú tjkvben foglalt A. I. 1—14. 16—19 sorszámú 54. ö. i. számú ház, udvar, kertből, valamint szántó és rétből álló ingatlanok B. 14 alatt **Vincez Határ István** nevén álló részére az árverést 1318 kor. 50 fillérben ezennel megállapított kikiáltási árban elren-delte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1906. évi július hó 31-ik** napján, délelőtt 9 órakor Harkács községben, a bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becs-arának 10% -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tornalja, 1906. évi május hó 18-ik napján.

Basilidesz, kir. aljárásbíró.